

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Luister naar
07:34

Reportage

De bierbrouwerij houdt met haar afvalwater de akkers nat

Aanpassen aan droogte Nu het al zo'n twee maanden amper regent, drogen boerenland en natuurgrond snel uit. Maar er zijn veel manieren om de droogte te bestrijden.

✎ Arjen Schreuder ⌚ 15 mei 2022 ⌚ Leestijd 5 minuten

Boerderij Krakenburg in Olen kampt met droogte tijdens het ontkiemen van het cichoreigewas.

Foto Walter Herfst 📷

De eerste blaadjes cichorei zijn met het blote oog nauwelijks waarneembaar, zoveel moeite heeft het plantje dit voorjaar om te groeien op de akkers van boerderij De Krakenburg in Olen, een buurtschap ten noordoosten van Eindhoven. „We zijn aan het nadenken of we moeten beregenen”, zegt boer Kees Huijbers. Dat kost veel geld. Zijn vader Lex: „Eén buitje zou al genoeg zijn.”

Het heeft al lang niet meer geregend op de hoge zandgronden in oostelijk Brabant – net als in de rest van het land. Paniek is er nog niet, maar Nederlandse watermanagers zijn langzamerhand wel flink bezorgd over de droogte, die nu al zo’n twee maanden aanhoudt. Het zogenoemde neerslagtekort, het verschil tussen verdamping en neerslag, neemt sterk toe en bedraagt ongeveer honderd millimeter. Dat is een niveau dat eens in de twintig jaar voorkomt.

Lees ook:

Wéér is het te droog. Wat gaan we eraan doen?

Boerenland en natuurgrond drogen in hoog tempo uit, vooral op de hogere delen in zuidelijk en oostelijk Nederland. En het leek zo goed te gaan. Na drie droge zomers was de grondwaterstand in zowat heel Nederland ver weggezakt, tot het [vorig jaar](#) gelukkig weer flink regende en het peil aan het einde van de winter weer op orde was. Tot in maart de droogte weer inzette.

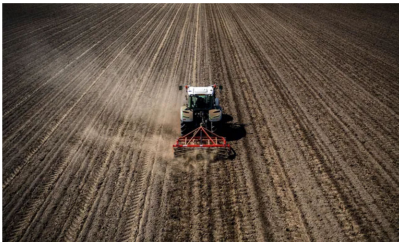
Honderden manieren

Er zijn honderden manieren om de droogte en de gevolgen te bestrijden. Eén daarvan is wat vader en zoon Huijbers uit Olen sinds een paar jaar doen: ze irrigeren de gewassen op hun akkers met water uit de omgeving. In hun geval is dat gezuiverd afvalwater van

bierbrouwer Bavaria. Die loosde dit normaliter enkele kilometers verderop in een beek, maar nu in een ondergrondse pijp, dat vervolgens stroomt naar negentig centimeter diep gelegen buizen in de akkers en daar de bodem nat houdt. Lex Huijbers: „Er zaten ooit een paar mensen van de brouwerij en de boerenstand een pintje te drinken en die stelden gezamenlijk vast dat het eigenlijk heel gek was dat al dat water zo snel naar zee werd gebracht. Zo ontstond het idee om dat water voor de landbouw te gebruiken.”

De ondernemers, die behalve gewassen verbouwen ook een kinderdagverblijf, een zorgboerderij en een herberg runnen, krijgen met Europese subsidie volgens een ruwe schatting ongeveer vijfhonderd kubieke meter water per dag, en dat zorgt voor een hogere en dus stabiele grondwaterstand. Elders op hun grond stijgt het grondwater zelfs af en toe zo sterk dat het hinder oplevert. „Ik heb ooit bomen geplant in de speeltuin van het kinderdagverblijf, en die bomen dreven gewoon weg”, zegt Kees Huijbers.

Lees ook:

Het groeiseizoen is nog jong, maar waar blijft de regen?

Hij kan sinds enkele weken het waterpeil via een app op z'n telefoon regelen. Dat de cichorei er nu nog zo iel bij staat, komt doordat de worteltjes het ruim voorradige water, hoog in de bodem, nog net niet kunnen bereiken. Het kan bijna niet anders dan dat binnenkort de plantjes toch profiteren van wat in het jargon van watermanagers „peilgestuurde drainage” heet.

Tijdens eerdere droge zomers verbouwden ze op hun tien hectare grond achtereenvolgens suikerbieten, gerst en maïs en dat ging goed. Ze haalden negentien ton droge stof per hectare van het land. Lex Huijbers: „Een derde meer snijmaïs dan normaal. Dat hadden wij nog nooit gepresteerd. Terwijl de kosten dezelfde zijn. Het is niet voor niks dat we hier zo enthousiast over zijn.” En logisch dus, dat steeds meer boeren belangstelling hebben voor het voormalige proceswater van de bierbrouwer.

Achterhoek en Twente

Tijdens de drie droge zomers van 2018, 2019 en 2020 werden de Achterhoek en Twente het hardst getroffen. Nergens was het droger dan daar. Watermanagers uit het oosten van het land hebben de afgelopen jaren niet stilgezeten om de gevolgen van droogte in de toekomst te voorkomen. Het kost inmiddels ook niet zoveel moeite meer om de boeren

ervan te overtuigen mee te werken, zegt Wim Wassink, want de schade door droogte is voor de landbouw vele malen groter dan de schade door wateroverlast. „Vroeger redeneerden de boeren dat ze bij nat weer hun gewassen konden weggooien en dat ze in droge tijd de boel konden beregenen. Maar tegenwoordig kun je vaak niet meer beregenen.”

Foto Walter Herfst

Wassink coördineert de zoetwatervoorziening in Oost-Nederland en wandelt in het Overijsselse dorp Enter, in het westen van Twente, naar de oevers van de Regge. De rivier stroomde hier enkele jaren geleden nog recht door het landschap, maar slingert daar nu idyllisch doorheen, smaller, en met veel ondiepe bochten. Daardoor stroomt het rivierwater minder snel richting de Vecht en van daaruit naar het IJsselmeer, en blijft het langer in het gebied – waarmee het de grondwaterstand tot enkele kilometers aan weerszijden van de oevers verhoogt.

Het „verondiepen en hermeanderen” van de Regge, om weer eens het waterjargon in te duiken, is een van de honderdvijftig projecten die de afgelopen zes jaar zijn uitgevoerd

om de droogte in het gebied het hoofd te bieden. Dat zijn soms ingewikkelde en kostbare ingrepen, zoals bij de Regge. Wat ook is gebeurd: op meer plaatsen water uit grotere wateren, zoals het Twentekanaal, inlaten. Verder zijn er op het boerenland en in de natuur veel sloten dichtgegooid, zodat het gevallen regenwater niet onmiddellijk wegstroomt. Ook verdwijnt in veel steden regenwater niet meer in het riool, maar wordt het in de bodem geïnfilteerd.

En wat ook heeft geholpen in de huidige droogte is dat veel waterschappers de peilen in de wateren veel hoger hebben gezet dan Nederland gewend is. Rivieren, vaarten en kanalen staan behoorlijk vol, en wie niet beter weet, zou denken dat het met de droogte wel meevalt. In werkelijkheid staan de wateren tijdelijk vol in een poging het water zo lang mogelijk vast te houden. Wassink: „Tien jaar geleden was de mindset: oei, we hebben veel water, laten we zorgen dat we er vanaf komen.”

Flexibel peilbeheer, heet dat. En voorlopig kan dat ook, want er stroomt dit voorjaar nog voldoende water door de grote rivieren vanuit het buitenland Nederland binnen.

Natuurlijk is er wel een grens aan het bestrijden van droogte, want als je niet oppast, houd je zo veel water vast dat als de regen ineens met bakken uit de hemel valt, overstromingen dreigen. Wassink: „Als je alle waterlopen dichtgooit, heb je de droogte opgelost. Maar dan is dit gebied wel één groot moeras geworden. Dat wil je ook weer niet.”

Vader Lex (rechts) en zoon Kees Huijbers bij hun bewateringssysteem dat hun akkers irrigeert met gezuiverd afvalwater van bierbrouwer Bavaria.
Foto Walter Herfst

En nog iets: je kunt de droogte niet in korte tijd bestrijden, zoals je met wateroverlast wellicht wel kunt doen door bijvoorbeeld een dijk of een dam te bouwen. De aanpak van de droogte vergt tientallen jaren, waarin op verschillende plaatsen verschillende maatregelen moeten worden genomen.

Wassink: „Ik denk dat we in de eerste zes jaar van ons programma op ongeveer 10 procent zitten van het totaal.” Pas in 2050 verwachten de watermanagers min of meer klaar te zijn. Maar ook dan geldt: hoezeer je de gevolgen van droogte ook kunt beperken, je kunt niet voorkomen dat het niet regent. Dus als er geen druppel meer valt, sta je als watermanager machteloos. Wassink kijkt om zich heen naar de oevers van de Regge en zegt: „Als het nu een maand of langer niet regent, dan staat het hier bruin.”

DROOG LAND

In deze serie besteedt NRC aandacht aan manieren waarop wordt omgegaan met een veranderend klimaat.

1. [Hoe zorg je dat de tuin zowel hevige regen als droogte aan kan?](#)
2. [Boeren en waterschappen wapenen zich tegen de droogte](#)
3. [Kan er mais gekweekt worden die tegen droogte kan?](#)
4. [In Andalusië dreigt een groot deel van de fruitoogst te mislukken door de extreme droogte](#)
5. [Dit droge voorjaar gaat gelijk op met recordjaar 1976: wat zijn de gevolgen?](#)

Een versie van dit artikel verscheen ook in [de krant van 16 mei 2022](#)